
1848–1849 emlékei Edelényben és környékén

Az Edelényi Városi Rendezvények Házának igazgatója, Laki Lukács László immár csaknem egy évtizede igényes és szép kiállítású könyvsorozattal segíti a város és környéke helytörténetének oktatását. Az Edelényi Füzetek 18. száma a százötvenedik évforduló tiszteletére a vidék 1848-as emlékeit válogatta egy kötetbe. Hadobás Pál szerkesztő elsőként a történeti, néprajzi érdekességű 1946-os gyűjtés eredményeit teszi hozzáférhetővé.

Szolnoky Lajos néprajzkutató eredeti anyagát a Néprajzi Múzeum Adattára őrzi, s a forradalom és szabadságharc centenáriumának jegyében készült: Edelényben, Szendrőn, Szendrőládon és Perkupán. A huszonnegy éves adatközlő a szülei vagy nagyszülei által hallott „emléktöredékeket” villantotta fel a nagy idők országos és helyi szereplőiről, a forradalom hatásáról.

Az emlékezések, bár jellegüknél fogva néha pontatlanok, összességükben mégis kiválóan szolgálhatják a honismeret eredményesebb tanítását, s így élővé válhat az adattár „holt” anyaga.

A kötet második részében hangyaszorgalommal összegyűjtött életrajzi lexikont olvashatunk az 1848–1849-es eseményeknek azokról a szereplőiről, akik valamilyen módon kötődtek Edelény környékéhez.

Huszonhét „szereplőről” kapunk információkat, Baksay Dánieltől (ő Bem huszár őrmestere, majd 1864-től ötvenhárom éven át Aggtelek református lelkésze volt) Törös Jánosig, aki sajtószenyei birtokosként Damjanich híres vörös sipkásainak hadnagyaként szolgált.

Az országosan is ismert főtisztek – Besze János őrnagy, Kossuth jobbkeze, Csáky László gróf, Görgey parancsőrztisztje, Lónyay László nemzetőr őrnagy, Okolicsányi Lajos képviselő, Szatmári Király Barnabás őrnagy, Dembiński segédisztje – mellett megtaláljuk a „közvitézeket” is: Szilágyi Jánost, aki sokáig damaki tanító volt, Nemes Mészáros Andrást Perkupáról, az országos híró szobrászt, Izsó Miklóst stb.

A könyv harmadik részében „vegyes” 1848-as emlékek sorakoznak, például Bozena Nemcova (1820–1862) cseh író 1851. évi leírása a szabadságharc edelényi eseményeiről, Schlick táborozásáról, két laki huszár verses feljegyzéseiről, az aggteleki, balajti, edelényi, hangácsi, izsófalvai, laki, rudabányai, szendrői és szini emlékhelyekről.

Végül a függelékben Klein Gáspár *Borsod megye a szabadságharcban* című, ma már szinte hozzáférhetetlen írását olvashatjuk 1939-ből.

A kötetet jó tipográfiája, remek tagoltsága teszi könnyen használhatóvá. Gazdag bibliográfia ösztönöz a további tájékozódásra. A mű értékét Korkos Jenő Zoltán kitűnő huszárrajzai növelik.

Az Edelényi Füzetek 18. száma nagy nyeresége a környék helytörténet- és néprajzoktatásának, de távolabbi vidékek lakói is találnak benne érdekességeket. (*Edelényi Füzetek 18., Edelény, 1998.*)